

Samsjuklighet
24/10
Västmanland

Agneta Björck

Dagens föreläsning 9.10-10.45

Vad är samsjuklighet?

- Vad är samsjuklighet?

- Vikten av att möta personer med samsjuklighet utifrån ett helhetsperspektiv

- Vad säger Samsjuklighetsutredningen?

- Möjliga lösningar och olika samverkansformer och stödinsatser?

SAMSJUKLIGHET – EN REPETITION

- **Psykisk sjukdom och skadligt bruk/beroendeproblematik.**
- Psykisk sjukdom och somatiska besvär (t.ex. smärtor).
- Personer med fler än en psykiatrisk diagnos.
- Psykisk sjukdom och intellektuella/kognitiva funktionsnedsättningar.

 Region
Östergötland

Linköpings
Stadsmission

**KRIM:
VÅRD**

 Kriminalvården

Ungdoms
hälsan

"DET KUNDE LIKA
GÄRNA VARIT JAG"

svt

START DE

Sannes mamma, E Hallengren.

Se
Ar
at

Från delar till helhet

En reform för samordnade, behovsanpassade och personcentrerade insatser till personer med samsjuklighet

DELBEÄNKANDE AV
SAMSIJKLIGHETSUTREDNINGEN

STATENS OFFENTLIGA
UTREDNINGAR
SOU 2021:93

Sök på SVT Play

erskrifter till socialminister Lena

Foto: SVT

ing

tillgänglig

NSÅR

Vi bygger för många murar
och för få broar!

@herregudco

Målbilder för vård och stöd ur ett patient- och brukarperspektiv

Tidig hjälp med psykisk ohälsa och skadligt bruk

Bli lyssnad på, få förståelse och bli behandlad med samma respekt som andra

Stöd och vård som är lätt att hitta, komma i kontakt med och som är tillgänglig när jag behöver den

Bli stärkt i min egen förmåga att hantera min situation och ha inflytande över min vård och omsorg

Tillgång till fungerande behandling och möjlighet att välja utifrån det som passar mig

En fungerande vardag och ett meningsfullt sammanhang

Stöd och vård som hänger ihop som en helhet

En person som jag kan lita på och som följer med i hela processen

Inte bli utestängd från stöd och vård och få hjälp med både beroende och psykisk ohälsa

Att vården och omsorgen lyssnar på, involverar och ger stöd till mitt nätverk

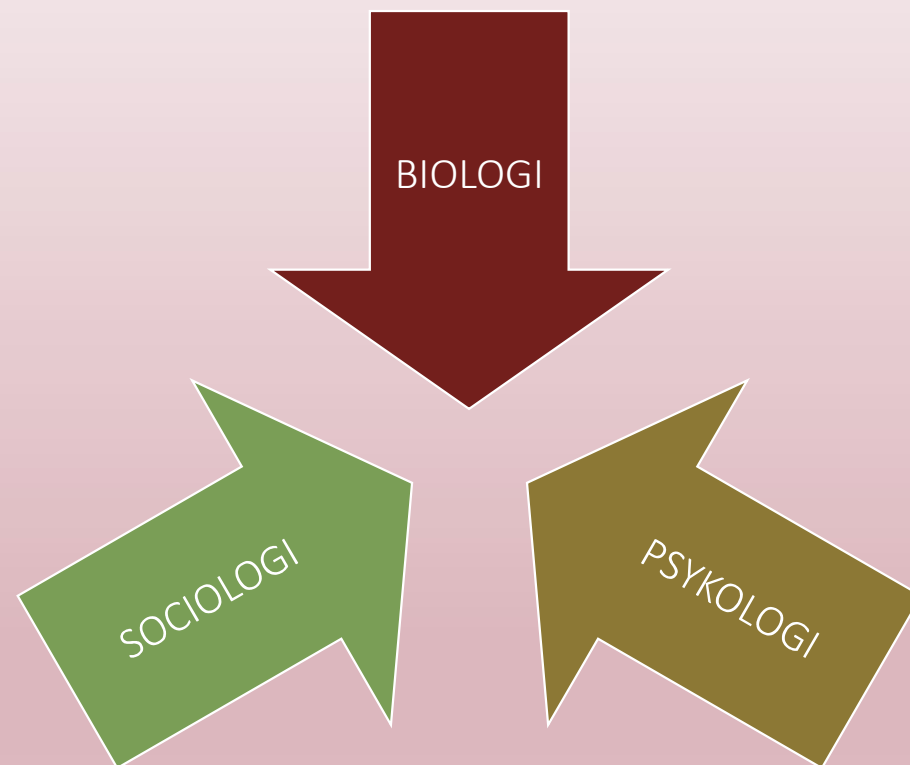
Samsjuklighet

- Samsjuklighet innebär att ha två eller flera sjukdomsdiagnoser samtidigt,
- Personer med samsjuklighet behöver få stöd, vård och behandling för båda tillstånden samtidigt.
- Insatserna behöver samordnas.

- *Förklaringsmodeller av hur samsjuklighet utvecklas?*

SAMSJUKLIGHET HUR UPPSTÅR DET?

- ARV
- SOCIAL MIJÖ
- LÖSNINGAR
- SVÅRT ATT SE EGNA BEHOV

UPPLEVA VÅLD ÖVERGREPP FÖRSUMMELSE

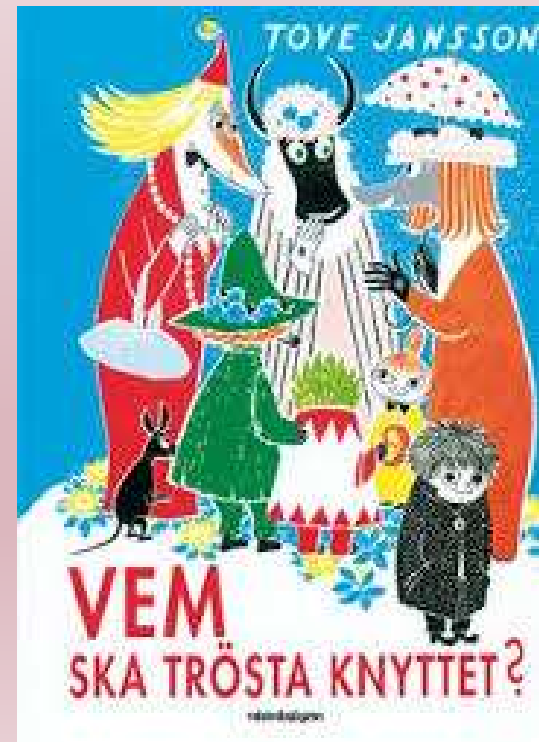

PSYKISK SJUKDOM I FAMILJEN

Attention Deficit Hyperactivity Disorder

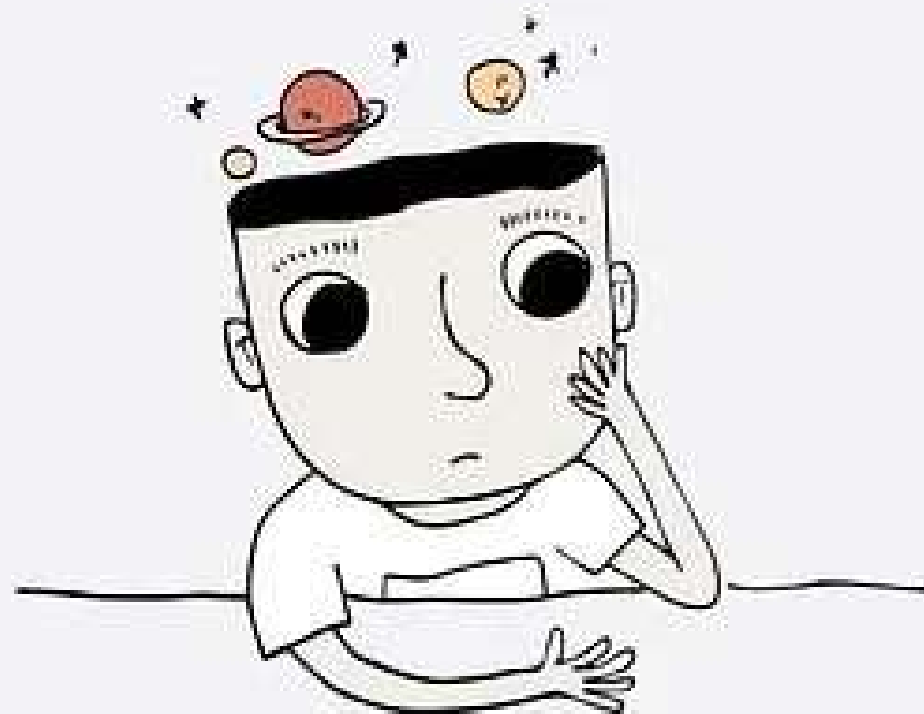
ÖVERBELASTNING EN RISKFAKTOR FÖR MISSBRUK OCH PSYKISK OHÄLSA

<http://www.rorinteminkeps.se>

IF INTELLEKTUELL FUNKTIONSNEDSÄTTNING

- ***SVÅRIGHETER SOM ÄR VIKTIGA I SAMBAND MED PSYKIATRISK SJUKDOM***
- FÖRESTÄLLA SIG I TANKEN
- BEDÖMA ANDRA MÄNNSIKORS AVSIKTER
- PRAKTISKA SAKER I VARDAGEN

AUTISM

- ***SVÅRIGHETER SOM ÄR VIKTIGA I SAMBAND MED PSYKIATRISK SJUKDOM***
- KOMMUNIKATION
- SVÅRT ATT GENERALISERA
- FLEXIBILITET
- KÄNSLOR
- PERCEPTION

ORIG

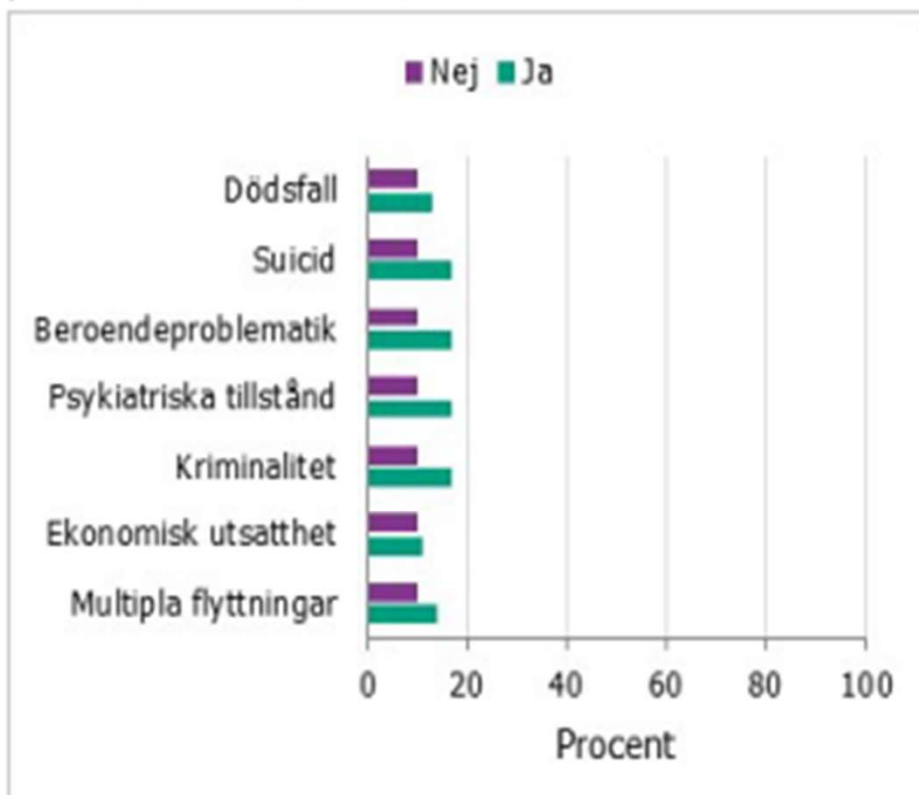
OPEN

Assessing Childhood Maltreatment Without and With a Diagnosis

Andreas Löfberg, MD, Per A. Gustafsson, MD, Markus Heilig, MD, PhD

Figur 1. Förekomst av psykiatriska tillstånd från 30 års ålder (kategoriserad som nej eller ja) utifrån indikatorer på utsatthet i barndomen.

Linköping University Medical Dissertation No. 1645

Adolescents Selling Sex and
Sex as Self-Injury

Cecilia Fredlund

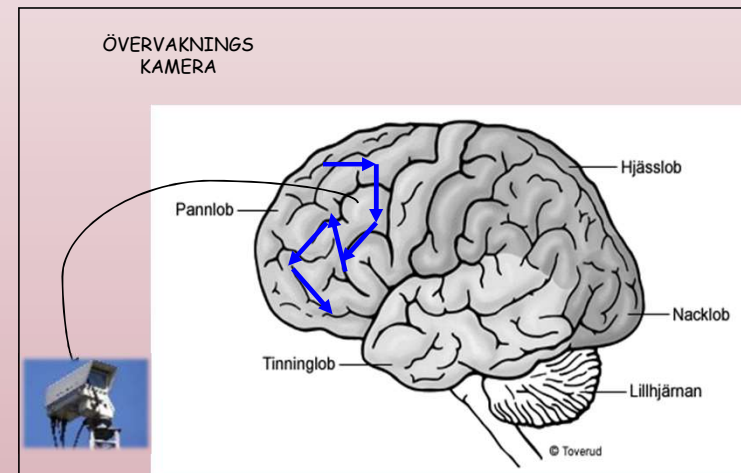
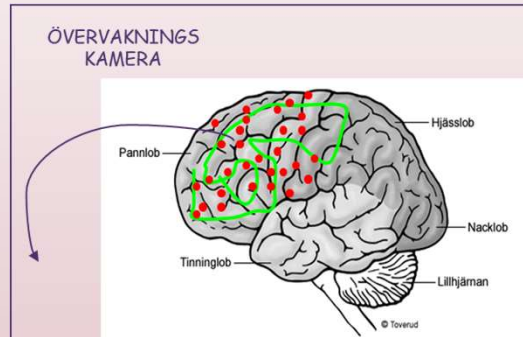
li.u LINKÖPING
UNIVERSITY

TVÅ AKTUELLA RAPPORTER

VÄGEN TILL HJÄRNANS VUXENBLIVANDE

PSYKIATRISKA TILLSTÅND OCH BEROENDE

EIPS
BORDERLINE

PSYKOS

OCD
TVÅNG

BIPOLÄR
SJUKDOM

LÅNGVARIG STRESS

- AMYGDALA
- (KÄNSLOCENTER) VÄXER
- REAGERAR SNABBARE

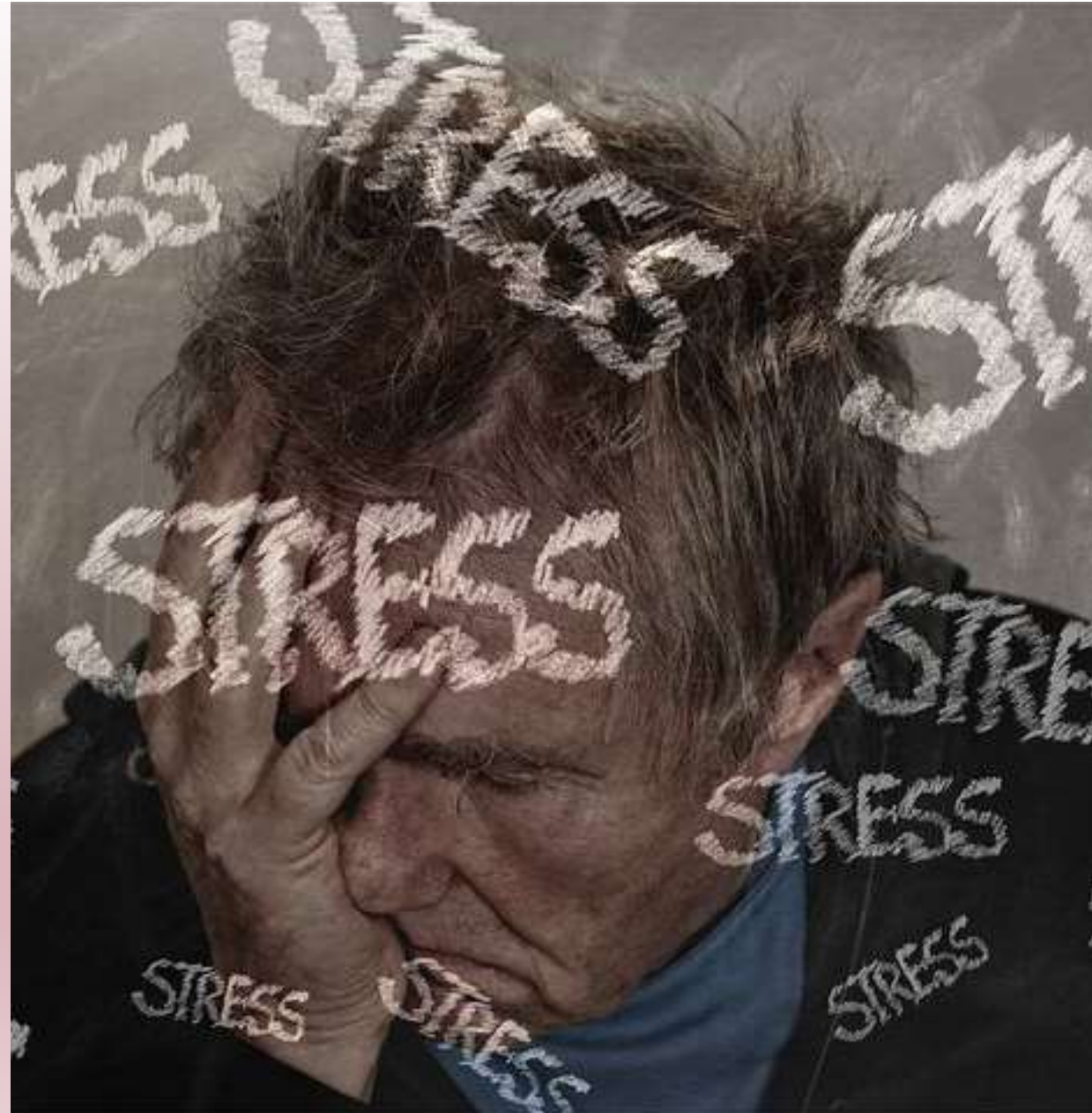
HIPPOCAMPUS
(MINNESCENTER)

MINSKAR OCH NÅS INTE

**FRÄMRE DELEN AV HJÄRNAN
(CHEFEN FÖR
PLANERING/HANTERING
STÄNGS AV**

**SYNCENTRUM ÖKAR GER
STARKARE SYNINTRYCK SOM
TOLKAS MED STARKARE
KÄNSLOR**

BAKOM BETEENDE

DROGENS EFFEKT

- VAD HÄNDER OM JAG SLUTAR?

- RÄDLSA
- FUNKTIONEN AV DROGEN

- ATT VÅGA

- OSÄKERHET

- SKAM

- SJÄLVKÄNSLA

Skamkompassen

D. Nathanson, Shame & Pride, 1992

Tillbakadragande
Isolerar sig och flyr undan.
Sätter andras behov först.

KÄNNERSKAM

Attackerar andra
Agerar ut – verbalt eller
fysiskt. Letar fel, hånar
och skyller på andra.

Attackerar sig själv
Nedvärderar sin egen
prestation. Föraktar sin
egen svaghet.

KÄNNERINGENSKAM

Undvikande
Dövar skammen genom missbruk och kickar.
Skämtar bort obehag.

Substance Use Disorders (SUD) enligt DSM-5 – minst 2/11 kriterier

1. Abstinens	}	= Fysiologiskt beroende
2. Tolerans		
3. Kontrollförlust	}	= Kontrollförlust
4. Försökt sluta		
5. Drogsug		
6. Tar tid	}	= Tar över livet
7. Går ut över annat		
8. Missköter plikter/skyldigheter		
9. Sociala problem	}	= Riskanvändning
10. Bruk i riskfyllda situationer		
11. Skadar hälsa		

Om psykisk ohälsa

Begreppet psykisk ohälsa

Här redogör Johannes Malm leg. psykolog för hur begreppet psykisk ohälsa definieras och hur det går till att ställa diagnos.

Återhämtning vid psykis...

Här föreläser Alain Pierre Topor, psykolog och docent i socialt arbete, om återhämtning vid psykisk ohälsa.

Psykossjukdomar

Specialistsjuksköterska Louise Kimby föreläser om hur det kan vara att leva med en psykossjukdom och vad man som anhörig kan göra för att stödja sin närstående.

Självskaðebeteende

I denna föreläsning berättar Cassandra Lawrence från föreningen SHEDO om självskaðebeteende.

Samsjuklighet ur ett anh...

I denna föreläsning berättar Agneta Björck, sjuksköterska om samsjuklighet, det vill säga psykisk ohälsa med en beroendeproblematik.

Suicidprevention och eft...

Här föreläser Pernilla Omérov, specialistsjuksköterska inom psykiatrisk vård, om suicidprevention och efterlevandestöd.

Digital kunskapsguide för vuxna anhöriga till personer med psykisk ohälsa

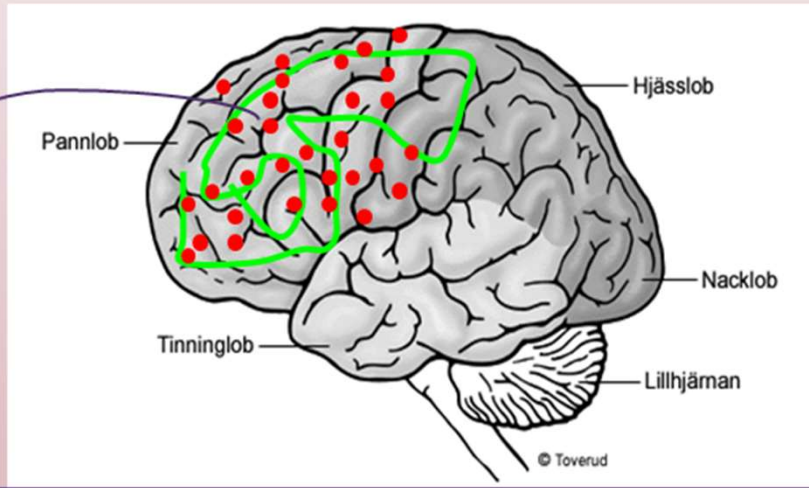
En digital kunskapsguide om

Att vara anhörig
till en person med
psykisk ohälsa

Utbildar till vårdpersonal och organisationer

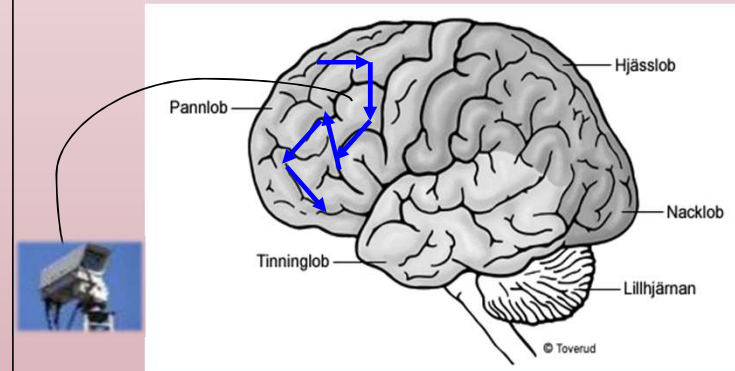
Nka

ÖVERVAKNINGSKAMERA

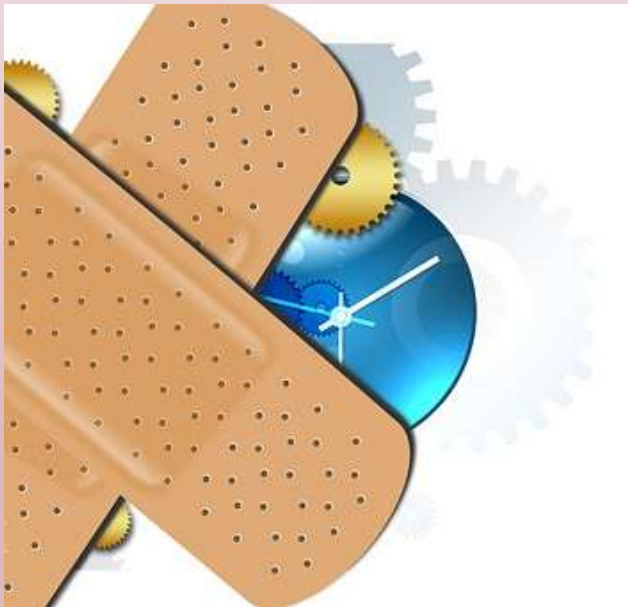

VÄGEN TILL HJÄRNANS VUXENBLIVANDE IF DROGER GÖR ATT UTVECKLING STANNAR

ÖVERVAKNINGSKAMERA

FÖRSTÅ FUNKTIONEN AV DROGEN

Vad är positivt för dig med att använda droger?

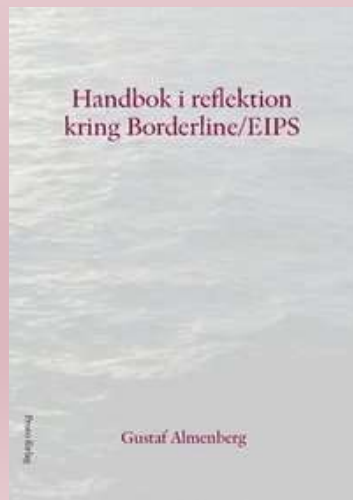
	Inte alls	Lite	En del	Mycket	Helt
1. Sover bättre.	☐	☐	☐	☐	☐
2. Blir avspänd och avslappnad.	☐	☐	☐	☐	☐
3. Blir glad.	☐	☐	☐	☐	☐
4. Blir stark.	☐	☐	☐	☐	☐
5. Känner mig "normal".	☐	☐	☐	☐	☐
6. Blir kreativ (får många idéer, gör konstnärliga saker).	☐	☐	☐	☐	☐
7. Blir aktiv (städar, diskar, tvättar bil, snickrar eller dyl.).	☐	☐	☐	☐	☐
8. Älskar alla och hela världen.	☐	☐	☐	☐	☐
9. Får ökat självförtroende.	☐	☐	☐	☐	☐
10. Får mindre ont i ryggen, nacken, huvudet o s v.	☐	☐	☐	☐	☐
11. Får en känsla av att allt ordnar sig.	☐	☐	☐	☐	☐
12. Livet utan droger är tråkigt.	☐	☐	☐	☐	☐
13. Jag kan styra känslor som ångest, ilska och depression.	☐	☐	☐	☐	☐
14. Med droger kan jag fungera socialt.	☐	☐	☐	☐	☐
15. Med droger känner jag att jag är med i gruppen.	☐	☐	☐	☐	☐
16. Jag får bättre kontakt med andra.	☐	☐	☐	☐	☐

  8. Älskar alla och hela världen	 inte alls	 lite	 en del	 mycket	 helt
  9. Får ökat självförtroende					
  10. Får mindre ont					
   11. För en känsla av att allt ordnar sig					
  12. Livet utan droger är tråkigt					
  13. Jag kan styra känslor					
 14. Med droger kan jag fungera socialt					
 15. Med alkohol känner jag att jag är med i gruppen					

OASEN BEHANDLING FÖR KVINNOR I VÅLD OCH BEROENDE

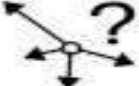

7???

De sju frågorna

1. Vad ska jag göra?

2. Var ska jag vara?

3. Vem ska jag vara med?

4. Hur länge ska det hålla på?

5. Vad ska hända sen?

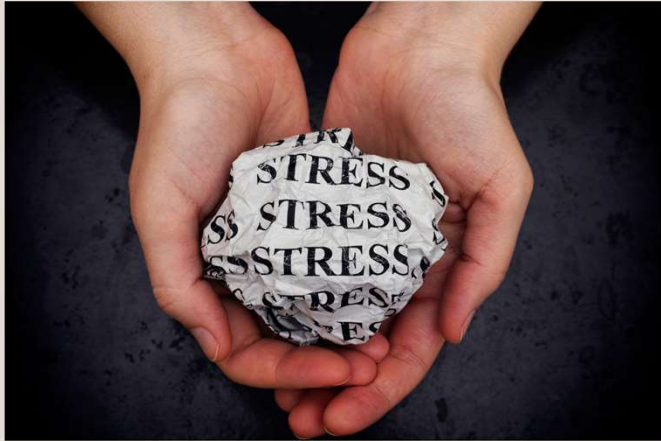
6. Vad behöver jag ha?

7. Varför ska jag göra det?

STRESS BINGO

FÖRKYLD	FÖRSOVID DIG	HAR KLÄDER SOM SITTER FEL	BLIR MISSFÖRSTÅDD
MÅSTE VÄNTA	KAN INTE SPRÅKET	SOVIT DÄLIGT	HUNGRIG
FATTAS PENGAR	HAR KGB EFTER DIG	TOANÖDIG	ÄR RÄDD ATT NÅGON TAR DITT GODIS
KÄNNER DIG ORÄTTVIJT BEHANDLAD	HAR TAND- VÄRK	FYLLER ÄR SNART	KÄNNER DIG UTANFÖR

TB-2019

KONSEKVENSER

- SKULD
- SKAM
- BRIST PÅ STÖD FRÅN OMGIVNING

SAMSJUKLIGHET

För medicinsk behandling behövs specifika diagnoser men inte för den här psykologiska behandlingen.

Fokus ligger på att individen eller deltagarna ska kunna **lära sig om** hur konsumtion av substanser försämrar det psykiska mående på lång sikt trots att det kan lindra i stunden.

Vilka behöver SIP?

Ca 1 miljon har ett komplext samordningsbehov

- Äldre
- Kroniskt sjuka personer
- Barn med funktionsnedsättning
- Personer med missbruks- och beroendeproblem
- Personer med psykiska funktionsnedsättningar
- Personer som är utsatta för våld i nära relationer

METODER FÖR SAMVERKAN

F- ACT FLEXIBLA ACT TEAM

CASE MANGEMENT

PEER SUPPORT

INTEGRERADE MOTTAGNINGAR

2023-01-30 21:01

"Lvm bör skrotas och ersättas med psykiatrisk vård" - DN.SE

1 All behandling av skadligt bruk eller beroende ska vara en fråga för regionernas hälso- och sjukvård. Det gör det möjligt att hålla ihop behandlingen oavsett om den sker med läkemedel eller psykologiska och psykosociala metoder. - Bollandet mellan region och kommun kan upphöra. Vården för skadligt bruk eller beroende kommer följa samma principer som för övrig hälso- och sjukvård.

2. Vården för skadligt bruk eller beroende ska samordnas med vården för andra psykiatriska tillstånd. Hälften av de som har ett skadligt bruk eller beroende har också ett annat psykiatriskt tillstånd. Ändå får man inte i tillräcklig utsträckning vård för båda tillstånden samtidigt. Det måste förändras genom tydlig lagstiftning.

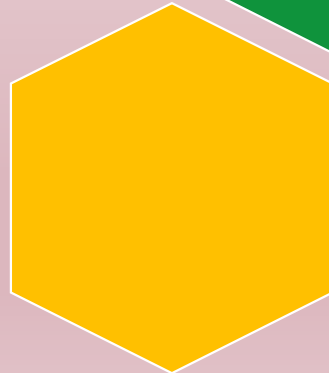
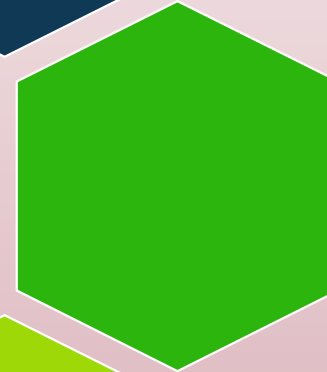
Socialtjänsten uppdrag målbild

- Stärka den enskildes resurser och funktionsförmågor
- Stöd att ha ett fungerande boende och sysselsättning även om hen har en samsjuklighet
- Bostad först och stöd på arbetsplats
- Fokus på kvinnor som utsätts för våld och möjlighet att få behandling och skydd samtidigt för båda

Använda befintlig trygghet

Bygg på det som fungerar

Stå för det du säger

RIKTLINJER FÖR
Tidigt Omhändertagande
vid
Psykos

TOP-projektet

INSPIRATION

Ett första besök ska erbjudas så snart som möjligt (gärna inom 24 timmar, men senast inom 3 dygn) till personer med misstänkt psykos.

Besöket kan ges av olika yrkeskategorier via telefon eller fysiskt möte hemma hos patienten eller inom vården.

Att snabbt kunna bistå individ och närstående/anhöriga med åtgärder utifrån behov är också viktigt.

Den första tiden ska tät vårdkontakt alltid erbjudas (minst 2 gånger i veckan) därefter enligt behov

Sorg och acceptera kontra acceptans

PRESENTATIONENS RUBRIK

SJÄLVVALD INLÄGGNING

- Patienter som nu får möjlighet till självvald inläggning behöver inte längre ha en specifik diagnos vilket är ett viktigt framsteg. Det möjliggör att fler patienter får tillgång till vårdmodellen och på så sätt mer inflytande över sin vård. Erfarenheterna hittills är övervägande positiva, men det finns också ett fortsatt behov av utvärdering

<https://www.psykiatriforskning.se/utveckling/verksamhetsutveckling-psykiatri/sjalvvald-inlaggning/>

NÄRSTÅENDE OCH BARN SOM ANHÖRIGA

Mötesplats Anhöriga Samsjuklighet

Målet med NSPH:s projekt Mötesplats Anhöriga Samsjuklighet är bättre vård och stöd för anhöriga till personer med samsjuklighet (psykisk sjukdom/funktionsnedsättning i kombination med skadligt bruk/beroende av alkohol, narkotika eller läkemedel).

Mötesplats Anhöriga Samsjuklighet:

- utgår från de **anhörigas erfarenheter**
- drivs av **NSPH** (Nationell Samverkan för Psykisk Hälsa)
- samarbetar med **vården, folkbildningen** och den lokala **brukarrörelsen** i Region **Stockholm** och **Västmanland** samt Nka (Nationellt kompetenscentrum anhöriga)
- pågår 1 maj 2022 – 30 april 2025
- finansieras av **Allmänna arvsfonden**.

Vi vill ha kontakt med anhöriga från hela landet!

Kontakt

Har du frågor eller är **nyfiken** på projektet? Är du **anhörig** och intresserad av att delta

- Hopp – som är en återkommande komponent**
- Personlig identitet – både nuvarande och framtida självbild**
- Meningsfullhet – syfte och mål i livet**
- Personligt ansvar – förmågan att ta ansvar för sitt eget liv**

im possible

Tack

kontakt@agnetabjorck.se

www.agnetabjorck.se
